

відзракелень Бога можна визначити як його присутність у всьому, та водночас єдність. В часи барокко розбите на друзки дзеркало, у ході богословських міркувань, нерідко символізувало Святе Причастя:

«Бавишся нащо ти розумом моїм, святий в'юнкий змію?

Зниклий, ти звідси не щез й зник, залишаючись тут.

Видно тебе то як тіні речей, то ти схований у тінях,

А як зникаєш цілком, бути не може ніщо.

Ось так коли, дзеркалами себе оточивши, свій образ

Бачиш у безлічі їх, в дійсності все ж ти один.

Взяти не можу тебе, хоч беру; повертаю, зберігши,

Цілий ти навіть тоді, в друзки коли розлетівсь...»

Далі в уривку автор запевняє, що пізнавши Бога людина здатна досягнути благодать і стати кращою, знову Бог порівнюється зі світлом, а крім того із медом, тобто Бог тут означає джерело щастя і душевного задоволення. Хочеться додати, що у давнину існувало вірування, що лотос здатен відбирати в людини пам'ять, тобто слова «бо раніш ти мені лотосом був» можна інтерпретувати як «раніше ти був невідомий (або забутий)»:

«...Так, коли й я вже спіймавсь, зайвою є твоя тінь.

Маску скидай! Я пізнав тебе в русі без тіні і зблизька

Бачити зміг, бо раніш ти мені лотосом був.

Зміцнений цим, подолати я зміг помилкові догмати

Шалу й безглуздя, які зроджують усякі гріхи.

Сповнений цим, поборов я теж пристрасті вельми шалені.

Як допоможеш мені, й далі долатиму я.

Звабний, віддайся мені доки жити на світі я буду,

Медом солодким ти будь, світло моє ти, життя!..»

Висновки. Можемо стверджувати, що для даного твору, як і загалом для творчості Григорія Сковороди характерна образність; помітно що філософія напряму переплітається з художньою літературою. Твори не відзначаються певною строгістю викладення інформації, тим самим забезпечується можливість для безлічі інтерпретацій. Геній Сковороди невичерпний, адже кожен хто читає його твори може знайти для себе щось особливе і виняткове.

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА: ФІЛОСОФІЯ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ

Яременко М. Є.

Науковий керівник: Савченко А. О.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

mashenkaaa312@gmail.com

Вступ. У творчості Г. Сковороди органічно переплітаються теологічні міркування про будову світу та способи його пізнання, моральні трактати та натурфілософські думки. Синкретична єдність названих світоглядних ознак робить мислителя індивідуальним. Він вів шлях до мудрості, жив вірою і працював для людей, вивчав Біблію і навчав свій народ, мислив глобально і віддав найкращі діаманти своєї душі. Зрозуміло, що такий людині не потрібні зайві,

але досить поширені в наш час порівняння з Сократом, Платоном, Діогеном, Руссо, Спінозою та іншими. Він самодостатній, автономний, але Г. Сковорода як філософа можна зрозуміти лише з точки зору світової культурної спадщини, її народження та розвитку. На нашу думку, вважаємо актуальним дане дослідження.

Дане питання досліджували наступні вчені: І. Драч, С. Кримський, М. Попович, В. Стадниченко, І. Мірчук та ін.

Мета дослідження. Вивчити основні ідеї та творчість поета.

Матеріали та методи. Методи дослідження були використані загальнонаукові та спеціальні, такі як історичний, логічний, системний та ін.

Результати дослідження. Г. С. Сковорода — це образ мандрівника, філософа-аскета, який сприймається багатьма поколіннями українців як ідеал мудрої людини, яка вчила свій народ бути щасливим. Григорій Сковорода — найунікальніший національний мислитель і просвітитель, шлях якого ніхто не повторював, чії твори належать до найважливішого духовного багатства країни, який майже три століття тому просвітив шляхи розвитку української нації. Важливими рисами його ментальності є «трисонячна єдність», «сродна» праця, «філософія мудрого серця». Кожне покоління звертається до своєї ідеї, заново відкриває її суть. Світоглядні позиції легендарного мислителя особливо актуальні сьогодні, адже питання щастя, самопізнання, самовдосконалення залишаються актуальними й досі. Філософська, поетична, музична, педагогічна, історична творчість Г. Сковорода привертає і сьогодні увагу науковців, його суспільно-історичні, етичні, естетичні погляди становлять важливий етап у розвитку вітчизняної наукової і суспільно-політичної думки.

Філософія Григорія Савича Сковорода зводиться до основної думки про те, що природа людини — це дух, розум і серце. Шлях до ідеального суспільства проходить через серце людини, її мораль, самовиховання, творчість. На формування світогляду українського філософа вплинули мислителі античності, Відродження та Нового часу, які визнавали матерію вічною, тобто нествореною і незнищеною. Насамперед, це Демокрит, Арістотель, Епікур, Джордано Бруно, М. Ломоносов, матеріалісти XVII та XVIII ст.

Творчість Сковорода, як показує характер його філософського вчення і творчості, критикуючи сучасний йому світ, замість того, щоб йти до політичної критики і полеміки, він переніс боротьбу зі злом у сферу моралі, культури, освіти тощо. Більш того, його спосіб життя повністю відповідав вченню, яке він проповідував. Д. Чижевський підкреслював філософську термінологію Г. Сковорода, що Г. Сковорода допасовує філософську термінологію «до свого стилю думання: поняття стають символами». І далі він стверджує, що серце у Г. Сковорода і є одним з таких символів, що позначає центр людини, її корінь і суть, а також першоджерело знання.

Творчість Григорія Сковорода становить основу його філософії. Це казки, поетичні твори, філософські трактати. На думку Сковорода, казки мають сприяти пошуку й відкриттю вічної істини, його казки спрямовані на викриття суспільних негараздів, прославляють дух громадянської честі, культу розуму, зловживання, обману, кар'єризму, вельможного самодурства, чинопочитання, наживи, самохвальства, тупоумства. Створені в 60-70-ті роки байки у 1744 році були об'єднані в збірник «Байки Харківські». Ідейний зміст оповідань Сковорода є основою або початковим етапом його філософської творчості. Поезія Григорія Сковорода служила високій меті визволення людини від кріпацтва. Джерело людського щастя поет вбачав у соціальній і національній незалежності. За словами Івана Франка, він є

найвидатнішим поетом давньоруської та давньоукраїнської літератури. Під час мандрівок Україною Сковорода написав свої основні філософські твори: «Діалог, або Розмова про давній світ», «Нарцис. Розмова про те: пізнай себе», «Розмова п'яти подорожніх про справжнє щастя в житті (Дружня бесіда про душевний спокій)», «Розмова, що називається Алфавіт, або Буквар миру», «Ізраїльський Змій», «Діалог. Назва його – Потоп зміїний» та інші. З написаних у різний час віршів він уклав збірник «Сад божественних пісень». Те, що залишив нам у спадок Григорій Сковорода – Байки Харківські, Збірка «Сад божественних пісень», філософські трактати, листи із учнями, афоризми – це джерело, з якого черпатимуть насагу ще десятки нових поколінь.

Висновки. На нашу думку, незважаючи на ідеалізм деяких правил і тверджень, філософська спадщина Григорія Сковорода залишається актуальною і сьогодні. Теоретичні підходи до розуміння шляхів взаємодії людини, природи в контексті застосування норм філософського вчення Сковорода до вирішення соціальних проблем, створення умов для гармонійного розвитку особистості та можливостей самореалізації в суспільстві, соціальне середовище має бути переглянуто. Завдяки цьому світ постає в оптимізованому та гармонійному існуванні, а людина в ньому почувається самодостатньою та щасливою.

HRIGORY SKOVORODA IN MODERN EUROPE

Doroshenko S. R.

Scientific supervisor: Sadovnikov O. K.

National University of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine

sof.doroshenko@gmail.com

Introduction. Skorovoda was born in December 1722 in Chornukhy, now in Ukraine, but part of the Russian Empire during the philosopher's time. From 1738 onwards, he studied at the Kyiv-Mohyla Academy and later taught himself Latin, Greek and German. He also became interested in classical philosophical literature.

The aim. Determine the reaction of European culture to the destruction of the Hryhoriy Skovoroda Museum and pay attention to the person of the Ukrainian philosopher.

Materials and methods. This work is based on a content analysis of the reaction of the European press to the destruction of the Hrygoriy Skovoroda museum in the village of Skovorodinovka, Kharkiv region.

Research results. The study consists of two parts. The first part analyzes German media sources and the second European media.

The first part. This part deals with information provided by LiveTV. This corporation is headquartered in Florida. The broadcasting range uses the ViaSat system, which makes this company one of the most widespread in the world. 05/12/2022 in the news section was reported: «The Soviet Union once honored Hryhoriy Skovoroda with a museum in Ukraine — that's now been destroyed by Russian bombs. It's an attack on a freedom-loving idol, says philologist Gusan Guseynov». Mass media use Gasan Huseynov as an expert. He is a well-known and respected Russian philologist.

He says: «In reality, he was not a particularly significant philosopher,» says Gasan Guseynov, classical scholar at the East European Institute of Berlin's Free University. «His texts were not so